

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรมการงานและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อที่แสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี ชีวิตทัศน์ โลกทัศน์ และสุนทรียภาพโดยบันทึกไว้เป็นวรรณคดีและวรรณกรรมอันล้ำค่า ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้ เพื่ออนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 37) ดังนั้นภาษาไทยจึงมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตและความเป็นปึกแผ่นของสังคมไทย คนไทยจำเป็นต้องตระหนักถึงความสำคัญของภาษาไทย ต้องทำความเข้าใจและศึกษาหลักเกณฑ์ทางภาษา และฝึกฝนให้มีทักษะ เพื่อนำไปใช้ในการสื่อสาร การเรียนรู้ การเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน (บุญชู สนสกุล, 2553, หน้า 31)

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง ประกอบไปด้วย การอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด หลักการใช้ภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 37) ซึ่งทักษะทางภาษาไทย มีทักษะหลักการใช้ภาษาไทยเป็นทักษะที่จำเป็น และการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนเข้าใจธรรมชาติของภาษา อิทธิพลของภาษา

และลักษณะของภาษาไทยสามารถใช้คำและกลุ่มคำสร้างประโยค ใช้ภาษาได้ถูกต้อง เหมาะสมกับโอกาสและบุคคล รวมถึงรู้จักเลือกใช้ระดับภาษาถูกต้องเพื่อสื่อสารได้ตรง ตามวัตถุประสงค์ ใช้คำราชาศัพท์ และคำสุภาพได้อย่างถูกต้อง วิเคราะห์หลักการสร้างคำ ในภาษาไทย อิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทยและภาษาถิ่น วิเคราะห์และ ประเมินการใช้ภาษาจากสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ อย่างถูกต้องตลอดจนรู้จัก วิเคราะห์ความงามของภาษาไทยที่ปรากฏในวรรณคดีและวรรณกรรมไทย ที่กำลังศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างถูกต้อง (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554, หน้า 3)

จากการสำรวจสภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนหลักการ ใช้ภาษาไทย ของกองการวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ พบว่านักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งเป็นปัญหาการเรียน การสอนภาษาไทยมีสาเหตุมาจากปัจจัยหลายประการ ปัจจัยแรก คือนักเรียนมีทัศนคติ ที่ไม่ดีต่อการเรียนหลักการใช้ภาษาไทยโดยคิดว่าวิชาหลักภาษายาก ต้องใช้การท่องจำ และเมื่อมีความบกพร่องครมมักจะตำหนิทำให้ไม่อยากเรียน ปัจจัยที่สองเกิดจากครูได้แก่ ครูขาดกลวิธีในการสอนที่เอื้อให้การเรียนการสอนสนุก ไม่แม่นยำในเนื้อหา ขาดความ มั่นใจในการสอน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2538, หน้า 6 อ้างถึงใน บุญชู สนสกุล, 2553, หน้า 1-2)

จากสภาพปัจจุบันของโรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22 เป็นโรงเรียนหนึ่งซึ่งประสบปัญหาในด้านการเรียนการสอนสาระ การเรียนรู้หลักการใช้ภาษาไทย เนื่องจากปัจจัยด้านต่างๆ เช่น ปัจจัยด้านนักเรียนคือ นักเรียนไม่ชอบเรียนวิชาภาษาไทย และมีความคิดเห็นว่าการใช้ภาษาไทยมีเนื้อหา และหลักการจำที่ยาก ปัจจัยด้านครู คือครูใช้บทเรียนที่ยาก สอนแบบบรรยาย ซึ่งสาเหตุ มาจากครูขาดสื่อ นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน ไม่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนไม่มีความสุขในการเรียน ปัจจัยด้านเพื่อน คือเพื่อนในกลุ่มขาดความสามัคคี ไม่ให้ความช่วยเหลือเพื่อน และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม คือการจัดห้องเรียนไม่เป็นระเบียบ แห้งเรียนรู้อื่นๆไม่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียน การสอนหลักการใช้ภาษาไทย ของกองการวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ครูจึงต้องพลิกแพลงวิธีสอนหลายๆ แบบ การยกตัวอย่างประกอบในการสอนควรเป็นเรื่อง ที่อยู่ใกล้ตัวนักเรียน และประการสำคัญ คือ ครูต้องสอนสิ่งที่เป็นความรู้ ความจริง และเป็นความจริงที่เป็นประโยชน์ (ราตรี เปรี้ยวพานิช, 2547, หน้า 191) ซึ่งในปัจจุบันการ

จัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักการใช้ภาษาไทยจึงเป็นปัญหาสำคัญ โดยเฉพาะในระดับมัธยม ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงส่งผลกระทบต่อคะแนนการเรียนวิชาภาษาไทย (ท 22101) ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ จากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาไทย (ท 22101) ปีการศึกษา 2556 อยู่ในระดับต่ำดังจะเห็นได้จากรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา ปีการศึกษา 2556 (โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา, 2556, หน้า 5) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้เกรดเฉลี่ยวิชาภาษาไทย เท่ากับ 2.37

จากการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนพบว่า การเรียนรู้ที่มีความสุข สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ เพราะเป็นการเรียนรู้ที่นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ สนุก ไม่เบื่อหน่าย มีการตอบสนองความรู้ในทางบวก หรือแสดงออกถึงความใฝ่เรียนรู้ในทางบวก ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ คือ นักเรียน ครู บรรยากาศภายในโรงเรียน และสัมพันธภาพกับเพื่อน โดยที่ผู้เรียนแต่ละคนได้รับการยอมรับว่าเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่มีหัวใจ และมีสมองเด็กเหล่านี้ควรจะมีสิทธิ์ที่จะเป็นตัวของเขาเองที่ไม่เหมือนใคร มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีความคิด มีความสนใจในสิ่งต่างๆ มีความรู้สึก รัก โกรธ เสียใจ หรือดีใจเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ตัวโตๆ มีความสามารถเฉพาะตัว มีจุดเด่น จุดด้อย ที่แตกต่างไปจากคนอื่น มีสิทธิ์ได้รับการปฏิบัติจากผู้ใหญ่ อย่างมนุษย์คนหนึ่ง ที่สำคัญที่สุด คือเด็กไม่ใช่ทาสรองรับอารมณ์ของใคร เขาควรจะได้มีโอกาสเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจของเขา เขาควรจะได้มีโอกาสเลือกขนาดของเขาเอง ผู้ใหญ่ไม่ว่าจะเป็นพ่อ แม่ ครู หรือวงศาคณาญาติ ควรจะเป็นเพียงผู้ให้คำปรึกษาไม่ใช่ผู้ออกคำสั่ง และให้คำแนะนำ ไม่ใช่บงการ การตัดสินใจ เลือกการเรียน เพื่อดำเนินชีวิตของเขา ควรจะเป็นสิทธิ์โดยชอบธรรมของเขา (กิตติยวดี บุญซื่อ และคณะ, 2541, หน้า 15-29) นอกจากนี้ ควรส่งเสริมความคิดของผู้เรียน เช่น ความคิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ ทำให้ผู้เรียนเกิดการใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีการใช้กิจกรรมที่หลากหลาย จะทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมหรือลงมือปฏิบัติกิจกรรม ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และสัมพันธ์กับธรรมชาติ ไม่จำกัดสถานที่ เช่น ในห้องเรียน ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้อื่นๆ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สื่อที่ใช้ประกอบการเรียน ควรเร้าใจให้เกิดการเรียนรู้ และควรเป็นสื่อที่เป็นรูปธรรม รวมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประเมินตนเอง เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง และผลดีของการเรียนรู้ที่มีความสุข คือ เด็กมีความสุข สดชื่น ร่าเริง เบิกบาน ทำให้สุขภาพจิตดี มีบรรยากาศที่ชื่นชม อบอุ่น เกิดกำลังใจ ส่งเสริมความใฝ่รู้

เอื้อต่อการศึกษา เด็กที่เจริญเติบโตขึ้นในบรรยากาศแห่งความรักและความสัมพันธ์ที่ดี กว้างออกไปและพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่น (พระธรรมปิฎก ป.อ.ปยุต.โต, 2540, หน้า 42 อ้างถึงใน ประสงค์ ปุกคำ, 2554, หน้า 21) ด้านครูผู้สอนควรใช้วิธีสอนที่สนุกสนาน วิธีสอนที่ทำให้ผู้เรียนสนุกสนานต้องอาศัยรูปแบบและขั้นตอนการจัดกิจกรรมต่างๆ ในห้องเรียนที่ครูเป็นผู้กำหนด ถ้าผู้เรียนได้เคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกาย มีปฏิสัมพันธ์ ที่ดีต่อกัน ได้รับความรู้ในวิชาที่เรียนควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านจิตใจ บุคลิกภาพและ ลักษณะนิสัย ผู้เรียนก็จะรู้สึกสดใส ปรากฏรอยยิ้มบนใบหน้าทั้งผู้เรียนและผู้สอนต่างก็มี ความสุขด้วยกัน (จำรัส นองมาก, 2547, หน้า 77-78) ด้านเนื้อหาบทเรียนเริ่มจากง่าย ไปยาก คำนึงถึงวุฒิภาวะและความสามารถในการรับรู้ของผู้เรียนแต่ละวัย เนื้อหาวิชา มีความต่อเนื่องและขยายไปสู่ความรู้แขนงอื่นๆ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจต่อชีวิตและโลก (กิตติยวดี บุญซื่อ, 2540, หน้า 7-30 อ้างถึงใน อนงค์ พงศ์คุณาพร, 2554, หน้า 33-35)

จากการศึกษาการจัดกิจกรรมตามแนวทางการเรียนรู้อย่างมีความสุข ผู้วิจัยได้แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีความสุข ซึ่งประกอบไปด้วย องค์ประกอบหลายด้าน องค์ประกอบเหล่านี้จะเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ อย่างมีความสุข ประกอบด้วย องค์ประกอบด้านผู้เรียน องค์ประกอบด้านผู้สอน องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน องค์ประกอบด้านสัมพันธภาพกับผู้อื่นดังที่ สายทิพย์ แก้วอินทร์ (2548, หน้า 21) ได้แบ่งลักษณะของความสุในการเรียนรู้ออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านนักเรียน หมายถึงนักเรียนมีความพร้อมทุกๆ ด้าน เช่น ความพร้อม ทางด้านร่างกาย มีร่างกายที่แข็งแรง ความพร้อมทางด้านจิตใจ มีความรู้สึกที่ดีต่อประเด็น ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการเรียนรู้อย่างมีความสุข เรื่องหลักการใช้ภาษาไทย เช่น กระตือรือร้น อยากเรียน เข้าเรียนตรงเวลา กล้าแสดงออก มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน 2) ด้านผู้สอน หมายถึง ครูผู้สอนทำให้ ผู้เรียนมีความสุขขณะเรียนรู้ โดยมีการสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลายในห้องเรียน มีทักษะ ในการสอน ที่ดี สื่อในการจัดการเรียนการสอนน่าสนใจ ไม่ทำให้บรรยากาศการเรียน การสอนน่าเบื่อ เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้การสอน 3) ด้านเพื่อนและผู้อื่น หมายถึง การที่นักเรียนมีความรู้สึกที่ดี จากการมีปฏิสัมพันธ์กับ เพื่อนและผู้อื่น เช่นช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความสามัคคี การแสดงความรักความเอาใจใส่ การมีเหตุผลยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น การได้รับคำชมเชยและให้กำลังใจ มีความภาคภูมิใจในตนเอง ครู และเพื่อน 4) ด้านสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน หมายถึง

ความรู้สึกที่ดีของนักเรียนที่เกิดจากการได้อยู่ในบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมภายใน
ชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น ห้องเรียนสะอาด การจัดที่นั่ง ป้ายนิเทศ สื่อการเรียนรู้ มุม
ส่งเสริมการเรียนรู้ มุมแสดงผลงาน ความอบอุ่นและความปลอดภัย ซึ่งสอดคล้องกับ
บรรจง วสุอนันต์กุล (2554, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวการจัดการเรียนรู้อย่างมีความสุขกับการจัดการเรียนรู้
แบบปกติเรื่องสถิติและความน่าจะเป็นโดยการเขียนบันทึกผลการเรียนรู้ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าความสุขในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวทางการเรียนรู้
อย่างมีความสุขกับการจัดการเรียนตามแบบปกติ เรื่องสถิติและความน่าจะเป็น โดยการ
เขียนบันทึกการเรียนรู้ ของนักเรียนกลุ่มเรียนรู้อย่างมีความสุข อยู่ในระดับมาก กลุ่มเรียนรู้
แบบปกติ อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ จันทร์เพ็ญ ผางโยธธา (2555, บทคัดย่อ)
ที่ได้ศึกษาเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ ตามแนวทางการเรียนรู้
อย่างมีความสุขที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า
นักเรียนที่ได้รับการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์เรื่อง การบวก การลบ
จำนวนเต็ม ตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุข มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่ากับ
ร้อยละ 85.40 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 ที่ตั้งไว้

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนากิจกรรม
การเรียนการสอนตามแนวทางการเรียนรู้อย่างมีความสุข เรื่องหลักการใช้ภาษาไทย
เพราะว่าการเรียนรู้อย่างมีความสุข เป็นการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้รับความรู้
ทั้งนี้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้สูงขึ้น
และเป็นแบบอย่างในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้
อย่างมีความสุขในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ต่อไป

คำถามของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามในการวิจัยไว้ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางการเรียนรู้อย่างมีความสุข
เรื่องหลักการใช้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ
ตามเกณฑ์ 80/80 หรือไม่อย่างไร

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางการเรียนรู้อย่างมีความสุข เรื่องหลักการใช้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่ อย่างไร

3. ความสุขของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางการเรียนรู้อย่างมีความสุข เรื่องหลักการใช้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นอย่างไร

4. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางการเรียนรู้อย่างมีความสุข เรื่องหลักการใช้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางการเรียนรู้อย่างมีความสุข เรื่องหลักการใช้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางการเรียนรู้อย่างมีความสุข เรื่องหลักการใช้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

3. เพื่อศึกษาระดับความสุขของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางการเรียนรู้อย่างมีความสุข เรื่องหลักการใช้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางการเรียนรู้อย่างมีความสุข เรื่องหลักการใช้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สมมติฐานของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางการเรียนรู้อย่างมีความสุข เรื่องหลักการใช้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางการเรียนรู้อย่างมีความสุข เรื่องหลักการใช้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าก่อนเรียน

3. ความสุขของนักเรียนหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางการเรียนรู้อย่างมีความสุข เรื่องหลักการใช้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนอยู่ในระดับมากขึ้นไป

4. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางการเรียนรู้อย่างมีความสุข เรื่องหลักการใช้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนอยู่ในระดับมากขึ้นไป

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความสำคัญของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ได้กิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางการเรียนรู้อย่างมีความสุข เรื่องหลักการใช้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2. เป็นแนวทางให้กับครู ในการนำแนวคิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสาระการเรียนรู้อื่นๆ ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวน 70 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม จำนวน 35 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่มโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยของการสุ่ม (Cluster Random Sampling) จากนักเรียนทั้งหมด 2 ห้อง ซึ่งได้จัดนักเรียนทั้งหมดแบบละ สติปัญญา โดยนักเรียนทั้งสองห้องมีสติปัญญา ความรู้ความสามารถใกล้เคียงกัน

2. ด้านตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางการเรียนรู้อย่างมีความสุข เรื่องหลักการใช้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2.2 ตัวแปรตาม คือ

2.2.1 ประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางการเรียนรู้อย่างมีความสุข เรื่องหลักการใช้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางการเรียนรู้อย่างมีความสุข เรื่องหลักการใช้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2.2.3 ความสุขของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางการเรียนรู้อย่างมีความสุข เรื่องหลักการใช้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2.2.4 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางการเรียนรู้อย่างมีความสุข เรื่องหลักการใช้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

3. ด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเนื้อหาตามหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม เรื่องหลักการใช้ภาษาไทย ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อสาระต่างๆ ดังต่อไปนี้

3.1 คำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

3.2 คำราชาศัพท์

3.3 การสร้างคำสมาส

3.4 ประโยคในการสื่อสาร

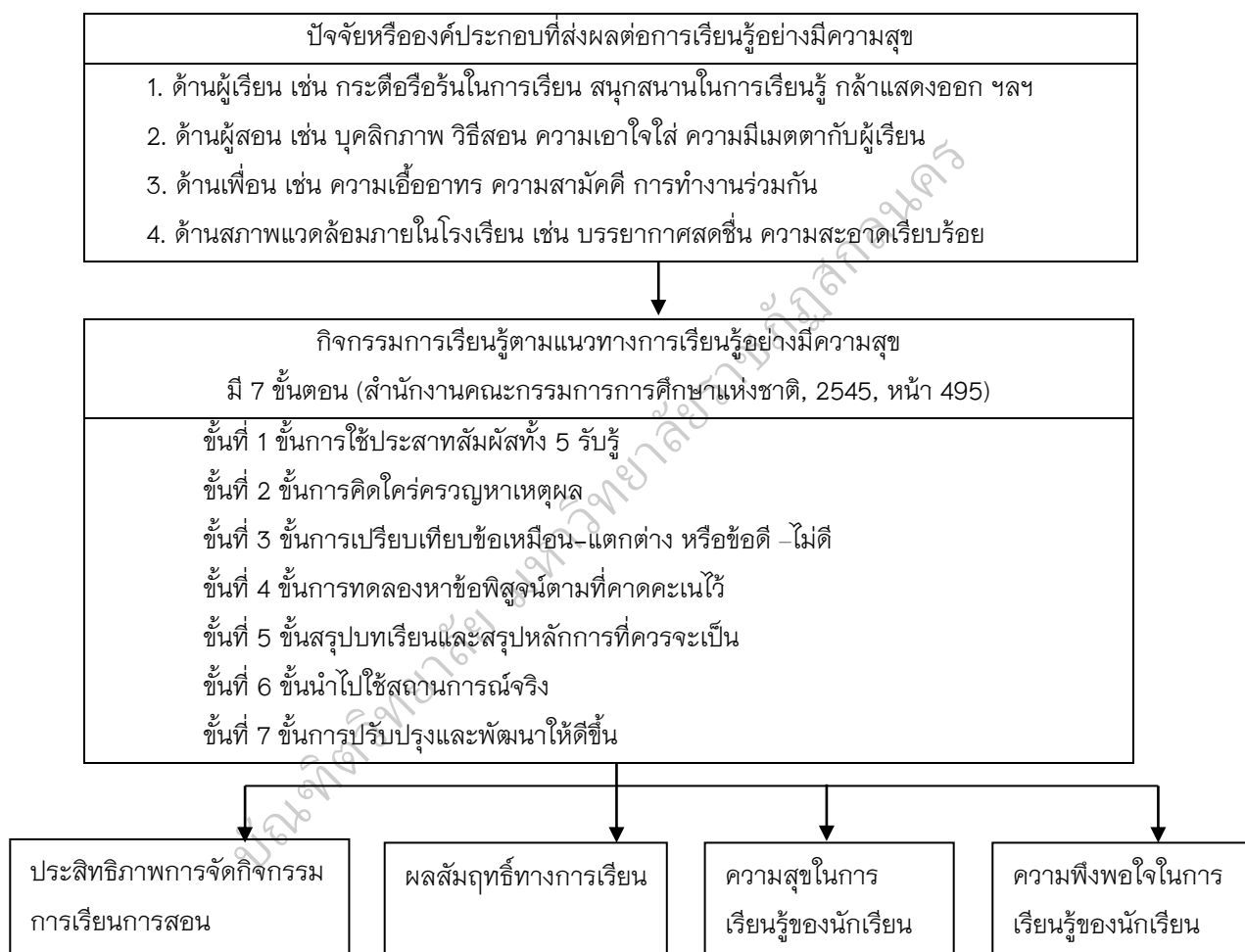
3.5 การแต่งกลอนสุภาพ

4. ด้านระยะเวลาในการวิจัย

ระยะเวลาในการวิจัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 16 ชั่วโมง ไม่รวมเวลาในการทดสอบก่อนและหลังเรียน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์องค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยสรุปเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยไว้ดังนี้ ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยไว้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

นิตยสารศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดนิตยสารศัพท์เฉพาะดังต่อไปนี้

1. ความสุข หมายถึง การรับรู้และความรู้สึกที่ดี ซึ่งจะเกิดขึ้นภายในจิตใจ และไม่ทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น และคนที่มีความสุขสมองก็จะหลังสารที่ดีมีประโยชน์บำรุงสมอง จึงทำให้คนมีความสุข คิดดี ทำดี มีประโยชน์ต่อสังคม

2. การเรียนรู้อย่างมีความสุข หมายถึง การที่นักเรียนมีความสุขกับการเรียนรู้ สนุก ไม่เบื่อหน่าย มีการตอบสนองความรู้ในทางบวกหรือแสดงออกถึงความใฝ่เรียนรู้ในทางบวก ซึ่งปัจจัยหรือองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนมี 4 ด้าน คือ ด้านนักเรียน ด้านผู้สอน ด้านเพื่อน และด้านสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน โดยการเรียนรู้จะเกิดขึ้นตลอดเวลา ถ้าคนเรามีความสุข

3. การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง กิจกรรมที่ครูผู้สอนได้จัดสถานการณ์ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ นักเรียนเรียนรู้ด้วยความเต็มใจทั้งร่างกายและจิตใจ จนสามารถพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

4. กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสุข หมายถึง วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามลำดับขั้นตอน 7 ชั้น

ขั้นที่ 1 ขั้นการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 รับรู้ หมายถึง ขั้นเตรียมความพร้อมที่ครูทำกิจกรรมการเรียนการสอน มีการแจ้งวิธีการรับรู้ เชื่อมโยงความรู้เดิมเข้าสู่ความรู้ใหม่ด้วยการเสนอสถานการณ์และมีการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการรับรู้สถานการณ์ปัญหาต่างๆ เช่น การฟังเพลง ร้องเพลง แล้วดูเนื้อหาของบทเพลง ฟังข่าวหาคำราชาศัพท์จากข่าว การพูด อ่านบทหรือยกเรื่อง

ขั้นที่ 2 ขั้นการคิดใคร่ครวญหาเหตุผล หมายถึง การให้นักเรียนได้วิเคราะห์ข้อมูลว่าสถานการณ์ที่กำหนดให้มีข้อมูลอะไรบ้าง เช่น ใคร ทำอะไร สิ่งที่กำหนดให้คืออะไร และแนวคิดหลักที่ได้คืออะไร โดยนักเรียนในกลุ่มได้มีการร่วมกันคิดเพื่อสรุปเป็นแนวคิดของกลุ่ม เช่น การบอกความจำเป็นของการใช้คำราชาศัพท์ และร่วมกันอธิบายสาระสำคัญของคำราชาศัพท์

ขั้นที่ 3 ขั้นการเปรียบเทียบข้อเหมือน-แตกต่าง หรือข้อดี-ไม่ดี หมายถึง การเสนอสถานการณ์ใหม่เพื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์เดิมและทำการคะเนคำตอบ เช่น เปรียบเทียบข้อเหมือน-แตกต่าง ของคำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย

ขั้นที่ 4 ขั้นการทดลองหาข้อพิสูจน์ตามที่คาดคะเนไว้ หมายถึง การที่นักเรียนทำการทดลองหาข้อพิสูจน์ตามที่คาดคะเนไว้ โดยมีการศึกษาใบงานหรือใบความรู้เพื่อหาคำตอบที่ถูกต้องและมีการนำเสนอผลงาน เช่น นักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ 1 เพิ่มเติมโดยครูแนะนำให้นักเรียนเข้าใจมากขึ้น แล้วนักเรียนร่วมกันคิดหาคำตอบในใบงานที่ 2 ครูสุ่มตัวแทนนักเรียนนำเสนอผลงานจากใบงานหน้าชั้นเรียนนักเรียนพิจารณาการใช้คำภาษาต่างประเทศจากข้อความที่กำหนดให้ว่าใช้คำถูกต้องหรือไม่

ขั้นที่ 5 ขั้นสรุปบทเรียนและสรุปหลักการที่ควรจะเป็น หมายถึง การที่นักเรียนจะร่วมสรุปความรู้ที่ได้จากกิจกรรมและสรุปหลักการที่ควรจะเป็นที่ได้จากเนื้อหาเหล่านั้นๆ เช่นนักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายและสรุปเนื้อหาเกี่ยวกับคำภาษาต่างประเทศที่ใช้ในภาษาไทย

ขั้นที่ 6 ขั้นนำไปใช้สถานการณ์จริง หมายถึง การที่นักเรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในสถานการณ์ที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมหรือการสร้างผลงานชิ้นงานที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่เรียน เช่น ให้นักเรียนมาแต่งประโยคโดยใช้คำภาษาต่างประเทศเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ 7 ขั้นการปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้น หมายถึง การที่นักเรียนจะได้ประเมินผลงานของตนเองและให้เพื่อนร่วมงาน ได้มีการประเมินผลงานร่วมกับตนเองด้วย และมีการพัฒนาปรับปรุงผลงานได้ดีขึ้น เช่น นักเรียนเปลี่ยนกันตรวจแบบทดสอบหลังเรียนเรื่องการยืม และการสร้างคำ แล้วร่วมกันเฉลย พร้อมทั้งบันทึกผลคะแนนนักเรียนนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์และปรับปรุงผลงานของตนเองให้ดีขึ้น

5. ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องหลักการใช้ภาษาไทย ตามแนวทางการเรียนรู้อย่างมีความสุข สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หมายถึง ระดับคุณภาพของการจัดกิจกรรมตามเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนดไว้ 80 / 80

80 ตัวแรก หมายถึง ค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละของคะแนนที่ได้จากการทดสอบย่อยระหว่างเรียนของนักเรียน

80 ตัวหลัง หมายถึง ค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละของคะแนนที่ได้จากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียน

6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องหลักการใช้ภาษาไทย ตามแนวทางการเรียนรู้อย่างมีความสุข หมายถึง คะแนนความรู้ความเข้าใจของนักเรียนเรื่อง หลักการใช้ภาษาไทย สำหรับนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งวัดได้จากคะแนนการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังจากเรียนครบทุกแผนกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

7. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางการเรียนรู้อย่างมีความสุข หมายถึง ความรู้สึกพอใจ ชอบใจ ของนักเรียนในการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน ตามแนวทางการเรียนรู้อย่างมีความสุข เรื่องหลักการใช้ภาษาไทย ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

8. ความสุขของผู้เรียน หมายถึง ความรู้สึกที่ดี มีการตอบสนองความรู้อยู่ในทางบวกหรือแสดงออกถึงความใฝ่เรียนรู้ในทางบวก ซึ่งปัจจัยหรือองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนมี 4 ด้าน คือ ด้านนักเรียน ด้านผู้สอน ด้านเพื่อน และด้านสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียน หลักการใช้ภาษาไทย ซึ่งลักษณะของความสุขแบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

8.1 ด้านผู้เรียน หมายถึง ผู้เรียนมีความพร้อมในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางการเรียนรู้อย่างมีความสุข เรื่อง หลักการใช้ภาษาไทย เช่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ กระตือรือร้นในการเรียน สนุกสนานในการเรียนรู้ กล้าแสดงออก มีความมุ่งมั่นในการทำงาน ใฝ่รู้ในการเรียน มีความสามัคคีในการร่วมกิจกรรม ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น มีความรับผิดชอบในการทำงาน และเชื่อฟังคำสั่งสอนของครู

8.2 ด้านผู้สอน หมายถึง ครูผู้สอนทำให้ผู้เรียนมีความสุขขณะเรียนรู้ โดยมีการสร้างบรรยากาศที่น่าสนใจ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ใช้เทคนิคในการสอนที่น่าสนใจ สอนสนุกสนานไม่น่าเบื่อ มีจิตใจดี ให้คำชี้แนะในการเรียนรู้ รับฟังความคิดเห็นของนักเรียน ใช้สื่อในการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีความเป็นกันเองกับนักเรียน และเอาใจใส่ต่อนักเรียนทุกคน

8.3 ด้านเพื่อน หมายถึง การที่นักเรียนมีความรู้สึกที่ดี จากการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน เช่น มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ให้ความรักกับนักเรียน สามารถเป็นที่ปรึกษาได้ ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน เอาใจใส่นักเรียน สามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้กำลังใจ ชมเชยนักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออก

8.4 ด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน คือ ความรู้สึกที่ดีของนักเรียนที่เกิดจากการได้อยู่ในบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น มีอากาศถ่ายเทที่สะดวก มีสื่อการเรียนการสอนที่เพียงพอ มุมหนังสือที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีโต๊ะ

นักเรียนนั่งเรียนที่เพียงพอ จัดป้ายนิเทศต่างๆ ที่น่าสนใจ มีมุมส่งเสริมการเรียนรู้ อาคารเรียนสะอาด แหล่งเรียนรู้หลากหลาย และมีบรรยากาศที่ดีต่อการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข

ผู้วิจัยได้วัดความสุขของผู้เรียน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 34 ข้อ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์